

A kommunista diktatúra kiépítésének érdekében elkövetett egyes bűncselekményekre vonatkozó 1948. január 31-i kegyelmi határozat hatályon kívül helyezése

1948. január 31-én Ries István igazságügyi miniszter előterjesztésére Tildy Zoltán köztársasági elnök olyan közkegyelmi határozatot bocsátott ki, amely szerint – többek között – *„kegyelemben részesülnek azok, akik a demokratikus átalakulás előtt uralmon volt politikai rendszer háborús vagy népellenes ténykedései miatt keletkezett felháborodás hatása alatt, vagy abban a meggyőződésben, hogy a demokratikus átalakulás ügyét szolgálják, az 1946. évi augusztus hó 1. napjáig bezárólag bűncselekményt követtek el.”* (A Magyar Köztársaság elnökének 1948. évi január hó 31. napján kelt elhatározása közkegyelem tárgyában, I. fejezet. 1 pont.)

A szóban forgó köztársasági elnöki határozat I. fejezete elsősorban a következő bűncselekmények elkövetői körének mentesítését szolgálta: a Gyömrőn és Maglódon különös kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság-sorozat; a kommunista párt által provokált diósgyőri pogrom; a szentesi rendőrkapitány meggyilkolása.

Tudomásunk szerint a kegyelmi határozat jelenleg is hatályban van, alkotmányosságát az Alkotmánybíróság mindeddig nem vizsgálta.

A hivatkozott köztársasági elnöki határozat alkalmas arra, hogy a kommunista diktatúra kiépülésének éveiben elkövetett egyes, az elévülhetetlenségi törvény 2. alcímének hatálya alá tartozó bűncselekmények jövőbeni üldözését akadályozza, a kegyelmi határozatra ugyanis – a hatálya alá tartozó bűncselekmények vonatkozásában – a mai napig hivatkozni lehet.

Álláspontunk szerint a kegyelmi határozat I. fejezetének rendelkezései sem az Alaptörvénnyel, sem az elévülhetetlenségi törvénnyel, sem a modern büntetőjogi felfogással nem állnak összhangban. A határozat I. fejezete pusztán létezésével is súlyosan sérti az áldozatok emlékét.

A közkegyelem gyakorlásának joga az Országgyűlést illette 1948-ban csakúgy, mint ma, ugyanakkor az 1948. évi VI. tc. a közkegyelem terjedelmének és feltételeinek meghatározását köztársasági elnöki szintre delegálta. Így született a szóban forgó határozat.

A Nemzeti Emlékezet Bizottsága fontosnak tartja, hogy a fenti kegyelmi határozat I. fejezete mielőbb hatályon kívül helyezésre kerüljön, és ezáltal az Alaptörvény U) cikk (7)-(8) bekezdéseivel valamint az elévülhetetlenségi törvénnyel bevezetett új büntetőjogi felfogás koherens rendszerével szemben ne maradjon ellentétes célú rendelkezés.

A határozat emellett azt a visszás üzenetet közvetíti, hogy a kommunista rendszer kiépítése érdekében elkövetett erőszakos bűncselekmények üldözése elől, ellentétben a második világháború idején elkövetett háborús és emberiség elleni bűntettekkel, állami pecséttel menekülni lehet.